

Najboljši

kontakt
med prodajalcem in kupcem
ustvarjajo oglasi v
dnevniku „Glas naroda“

Mesečna naročnina
20 Din, za inozemstvo
35 Din. Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3009

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. — Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkratnih
objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Kaj hoče dr. Maček?
O naši mladini
Evharistični kongres
Dr. Kramer in celjska posojilnica
proti St. Vidmarju
Dober uspeh na srednjih šolah
Za napredek našega združništva

Št. 58

Izhaja dnevno razen ponedeljka
in dneva po prazniku

V Ljubljani v četrtek, dne 27. junija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Kaj hoče dr. Maček

Tako po izjavah članov vlade, ko tudi opozicije je glavna naloga vlade dr. Stojadinovića, da je vlada pomirjenja, ki naj bi dosegla aktivno sodelovanje opozicije pri državni politiki in s tem pripravila rešitev vseh notranje-političnih vprašanj Jugoslavije ter zlasti hrvaškega. Praktično se to pravi, da mora doseči nova vlada sporazum z dr. Mačkom, ki je danes splošno priznani voditelj hrvaškega naroda in brez katerega je sporazumna rešitev hrvaškega vprašanja nemogoča.

Nastaja tako vprašanje: kaj hoče doktor Maček, pod katerimi pogoji je mogoč sporazum z njim?

Se do pred kratkim so bili cilji dr. Mačka silno nejasni in govorilo se je le to, da hoče dr. Maček svobodno Hrvaško. Kako pa si to svobodno Hrvaško zamišlja, ni dr. Maček nikdar povedal, bodisi da ga je ovirala cenzura, bodisi da ni smatral za koristno podajati o tem podrobnosti. Šele v zadnjem času, po pelomajniških volitvah, je dr. Maček z znano deklaracijo opozicije nekoliko jasneje konkretiziral svoje nazor. Se bolj jasno pa je postalo njegovo stališče po njegovih zadnjih izjavah, ki jih je dal za časa svojega bivanja v Beogradu in po svojem povratku v Zagreb. Če analiziramo vse le izjave in zvečemo vse v eno celoto, potem bi mogli označiti stališče dr. Mačka nekako tako-le:

Novinarjem je dejal dr. Maček, da je v razgovorih s knezom-namestnikom in generalom Živkovićem odkrito in iskreno razložil, kako bi se po njegovem mišljenju ustvarila nova politična atmosfera ter po njej nova politična situacija.

Iz Mačkove poznejše izjave, da ni niti misliti na to, da bi njegova skupina stopila v sedanjo skupščino, kar je sicer tudi podurjeno v znani drugojunjski deklaraciji združene opozicije, se morejo gornje besede dr. Mačka tolmačiti, da se mora najprej ustvariti prehodna doba, v kateri bi se izvedli oni glavni pogoji, ki bi šele dr. Mačku omogočili sodelovanje.

Nova politična atmosfera je nastala že z novo vlado dr. Stojadinovića, kakor bi to sledilo iz izjave dr. Mačka po njegovem povratku iz Beograda ter iz pisave zagrebških opozicijskih listov.

Dr. Maček je namreč izjavil dopisniku »Jutarnjega lista«, da je že ob priliki konzultacije v Beogradu povedal, kako je mogoče v smislu deklaracije opozicije z dne 2. junija rešiti hrvaško vprašanje. Zaradi nekaterih članov v novi vladi se boji, da ni bilo njegovo mnenje popolnoma upoštevano in da se situacija ne bo znatno izpremenila. Samo želel bi, da se moli. Možnost pa ima nova vlada, da pokaže z dejanji, da je zavzela pomirljivo stališče do Hrvatov, če reparira vse krivice, ki so se zgodile Hrvatom, pri čemer je dr. Maček zlasti opozoril na številne in težke policijske kazni, ki so bile izrečene nad Hrvatji. Tu ima vlada priložnost, da pokaže svojo dobro voljo.

Se jasneje je v tem pogledu govoril »Obzora«, ki poudarja, da je vlada dr. Stojadinovića, dr. Korošca in dr. Spahe vlada pomirjenja. Težišče situacije je v tem, da se sklene sporazum med Srbi, Hrvatji in Slovenci in ta sporazum prihaša spodaj iz naroda in si že sam krči pot. A tudi nova vlada prihaja od spodaj iz naroda in zato ima čut odgovornosti ter zato ne bo dopustila obnove avtoritativnega režima, ki bi sporazum onemogočil.

Iz tega uvodnika »Obzora« se torej vidi, da je nova atmosfera že ustvarjena in da se že začena doba, ko je treba ustvariti tudi nove pogoje za novo politično situacijo, ki bi nastala v tistem hipu, ko bi hrvaški poslanci z dr. Mačkom na čelu začeli sodelovati v parlamentarnem delu.

Iz deklaracije opozicije, na katero se tudi še vedno sklicuje dr. Maček, je razvidno, da je eden prvih pogojev novi volilni zakon. V eni drugi izjavi je dr. Maček odločno odklonil oktroa, češ da se morejo oktroirati le slabe stvari, nikakor pa ne dobre. Če pa je oktroa nemogoča, potem ni novi volilni zakon mogoč drugače, kakor da sklene sedanji parlament novega. Po ustavi, ki jo sedaj priznava tudi dr. Maček, mora voliti narod poslance z občinim, en-

Narodna skupščina se bo sestala v četrtek 4. julija

Sestavljen je odbor za sestavo vladne deklaracije — Komunike poslancev Dravske banovine: popolna solidarnost za očuvanje interesov slovenskega ljudstva — Prve konture novih političnih grupacij — Prvi rezultati dela — Deklaracija Jugoslovenskega kluba narodnih poslancev — Dr. Marušič je obdržal senatorski mandat

Beograd, 25. junija. AA. Na snočnji seji ministrskega sveta so izvolili odbor za sestavo vladne deklaracije. Odboru načeljuje predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, člani so pa ministri dr. Korošec, Spahe, dr. Auer in Stefanović. Na isti seji so sklenili, da se bo nova narodna skupščina vršila v četrtek 4. julija t. l. dopoldne.

Jutri v četrtek odidejo ob 7. zjutraj člani kraljevske vlade s predsednikom dr. Stojadinovićem na čelu na Oplenac. Ob 10. se bo vršila v cerkvi sv. Djordja spominska svečanost za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem.

Komunike poslancev iz Dravske banovine

Beograd, 26. junija b. Krožek poslancev iz Dravske banovine je na svoji seji dne 26. t. m. sklenil, da se objavi ta-le komunike:

Krožek je imel v sredo 25. t. m. konferenco, na kateri je ugotovil popolno enotnost v pogledih na politično situacijo in na vsa vprašanja, ki so se pojavila glede vladne krize, ter bo istotako solidarno ukrenil vse, kar bo potrebno za očuvanje interesov slovenskega ljudstva.

Nova politična pregrupacija za bodoče volitve

Beograd, 26. junija b. Politični položaj, ki je nastal ob nastopu vlade g. dr. Stojadinovića, ki je prinesel prvi trenutek nejasnosti, se počasi razjasnjuje z ozirom na spremembe, ki se mislijo izvesti v novem delu vlade. V razdelitvi predstavništva in v pogledu političnih zakonov se kažejo danes prve konture bodočih političnih skupin, ki bodo nastopile pri bodočih skupščinskih volitvah, ki se bodo vršile, ne kakor so mnogi napovedovali, marveč mnogo kasneje. Prvo politično grupacijo bodo predstavljali stari radikali, bivša Slovenska ljudska stranka in bivši muslimani ter mogoče še ena ali dve drugi politični skupini. Drugo grupo bodo tvorili kmečka demokratska koalicija, Radičević in samostojni demokrati, levi del opozicije zemljoradniške stranke, kateremu načeljuje narodni poslanec dr. Dragoljub Jovanović in skupina opozicijskih zemljoradnikov z Joco Jovanovićem ter demokratom Ljubo Davidovićem. V tretji skupini bodo zemljoradniki Lazievega in Vujićevega krila in najozgiblji pristajši Bogoljuba Jevtića z nekaterimi hrvaškimi desidentmi samostojnega demokrat-

kim in neposrednim glasovanjem. Volitve morejo torej biti tudi tajne, proporcionalne, s kandidatskimi listami ali brez, torej možnosti vse polno, da se ustreže vsem zahtevam. Po izjavah v nekaterih tujih listih, ni izključeno, da bi bila opozicija tudi za javne volitve.

V deklaraciji opozicije se je končno poudarjalo, da se morata obenem z volilnim zakonom izpremeniti tudi zakon o tisku ter o združevanju, zborovanjih in dogovarjanjih. Nekateri listi, ki so sedanji vladi blizu, tudi že napovedujejo novi zakon o združenjih in o zborovanju. Vendar pa je tu pripomniti, da za ta zakon velja čl. 13. ustave, ki prepoveduje združenja na ver-

skega krila. Če bo prišlo tudi do javne politične fronte, ki jo bo tvoril voditelj nacionalne stranke Nikola Uzunović, Juraj Demetrović, Milan Krstić in dr. Albert Kramer, še nismo mogli doznati. Po dosedanjem razpoloženju med poslanci, ki se ne prestopajo sprehajajo v Narodni skupščini in neprestano debatirajo o nastali situaciji, se sploh sodi, da bo imela nova vlada oporo tudi v Jugoslovanskem klubu in da do nezaupnice vladi sploh ne bo prišlo. Mnogo poslancev se še ni opredelilo. Včerajšnjega sestanka se je udeležilo komaj 150 poslancev, torej komaj polovica poslancev, ki so bili izvoljeni pri volitvah 5. maja. Za opozicijsko stališče se je dosedaj izrazil edino Voja Lazić. Kakor smo informirani, se bodi pridružili tudi njegovi pristaji, med katerimi je dr. Janković, Vujić, inž. Voja Djordjević. Sklepa se, da bo politična situacija razčiščena najdalje do 4. julija, ko se bo sestala Narodna skupščina, na kateri se bo nova vlada predstavila z vladno deklaracijo.

Prva imenovanja

Beograd, 26. junija. AA. Z odlokom finančnega ministra je imenovan za kabinetnega šefa Trifun Jovanović, višji tajnik finančnega ministrstva. — Dosedanji kabinetni šef finančnega ministrstva dr. Jovan Gasić je imenovan za kabinetnega šefa ministrskega predsedništva.

Razveljavljen pravilnik

Beograd, 26. junija. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je razveljavil sklep o potrditvi pravilnika zasebne društvene blagajne »Merkur« v Zagrebu.

Sprejemne ure pri ministrih

Beograd, 26. junija. AA. Minister za gozdovalno in rudnike g. Ignjat Stefanović bo sprejemal gg. senatorje in poslance vsak dan od 9. do 11., ostale stranke pa prav tako vsak dan od 11. do 12.

Beograd, 26. junija. AA. Prometni minister bo sprejemal gg. senatorje in poslance ob torkih, četrtkih in sobotah od 11. do 12. ure. Zasebne stranke pa bo sprejemal samo ob petkih od 11. do 12. Sprejem je treba prijaviti od 10. do pol 11.

Reforme volilnega zakona

Beograd, 26. junija. b. V zvezi z govoricami, ki so se razširile, da se misli v Narodni skupščini skleniti nov volilni zakon, je nova vlada za to, da se uvede sistem sreskih volitev in da se ukine sistem državnih list.

ski, plemenski ali pokrajinski osnovi. To je tudi eden vzrokov, da se že pripravlja ustanovitev narodne radikalne zajednice, ki bi jo tvorili pristajši bivše radikalne, bivše JMO in bivše SLS.

S politiko pomirjenja in repariranjem krivic bi se torej najprej ustvarila po doktorju Mačku ugodna atmosfera z novim volilnim zakonom, zborovalnim in društvenim ter fiskovnim in pa tudi pogoji, da se dokončno in v sporazumu z opozicijo reši hrvaško vprašanje. Tako nekako si zamišlja dr. Maček rešitev politične situacije. Kako pa bi ta rešitev izgledala tudi v podrobnostih, o tem danes še ni mogoče govoriti, ker manjkajo še vsi podatki.

G. Jevtić je odložil senatorsko mesto in zadržal poslanski mandat

Beograd, 26. junija. b. Bivši ministrski predsednik Jevtić je podal verifikacijskemu odboru ostavko na položaj senatorja in je obdržal poslanski mandat.

Ekonomsko-finančni komite na delu

Beograd, 26. junija. b. Izvoljen je ekonomsko finančni komite, v katerem so minister za šume in rudnike Ignjat Stefanović, finančni minister Dušan Letica, kmetijski minister Stanković, pravosodni dr. Auer, minister za trgovino Vrbanić, minister za javna dela Bobić. Ekonomski finančni komite bo začel s svojim delom in bo na prvi seji razpravljal o opisiških in žitnih vprašanjih.

Minister n. r. dr. Drago Marušič je odložil oba poslanska mandata in zadržal mesto senatorja

Beograd, 26. junija. b. Bivši minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Drago Marušič, ki je bil 3. januarja izvoljen za senatorja, je sedaj obdržal svoj senatorski mandat.

Preosnova ministrstev: novo zrakoplovstvo in propaganda

Beograd, 26. junija. b. V tukajšnjih vladnih krogih se govori, da bodo nekatera dosedanja ministrstva preosnovana, nekatera pa na novo kreirana. Tako bodo od prometnega ministrstva oddvojena pošta in telegraf. Na novo se osnuje zrakoplovno ministrstvo in ministrstvo za propagando. K notranjemu ministrstvu pride centralni presbribo, ki je bil dosedaj pri predsedništvu vlade.

Seja Jugoslovanskega kluba narodnih poslancev

Beograd, 26. junija. b. Danes popoldne ob 15. je bilo nadaljevanje seje Jugoslovanskega kluba narodnih poslancev. Te seje, ki ji je predsedoval bivši predsednik vlade g. Jevtić, se je udeležilo kakih 120 poslancev. Prvi je govoril poslanec Aksamić, ki se imenuje tudi vlada naroda. Bil je večkrat prekinjen z medklaci, češ da ni član kluba. Jevtić je pa pojasnil, da je pristopil včeraj v klub. Govornik je plediral za to, da se počaka z odločitvijo do deklaracije vlade. Pri tem je prišlo do živahnega besedičenja in celo do dejanskega spopada.

Za njim je govoril Todor Lazarić, med njegovim govorom pa je prišel na sejo tudi predsednik skupščine Stevan Čirić. Govornik je plediral za to, da se ne izreče nezaupnica vlade, ampak da se počaka de-

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Vremenska napoved

Novi Sad: Jasno in toplo vreme po vsej krajevini. Mogoče so mestoma kratke nevihte. — Sonce vzhaja ob 3.52 in zahaja ob 19.29.

Dunaj: Sedanje vreme bo trajalo še dalje. Poldanska temperatura bo večinoma nad 30°.

klaracije vladi. Naslednji govornik je bil poslanec Bričević. Končno se je oglasil k besedi dr. Grga Andjelinić, ki je reagiral na govor g. Baričevića. S sklepu je predlagal Ilija Mihajlović sledečo resolucijo, ki je bila tudi sprejeta:

Jugoslovanski klub narodnih poslancev razpravlja o novo nastali politični situ-

aciji in o predstojećem delu Narodne skupšćine sklene: Da ostane na načelu državne in narodne politike, ki je naznačena v manifestu blagopokojnega kralja Aleksandra I. z dne 6. januarja 1929. leta in v državni ustavi od 3. oktobra 1931., da se bo najodložeje zavzemal za izvršitev gospodarskega in političnega programa, na katerem je

tudi dobil zaupanje vladne večine našega naroda.

Ko je govoril še predsednik Bogoljub Jevtić, so poslanci ostali še dalje skupaj in živahno komentirali po vseh skušinskih prostorih o sedanjem političnem položaju. Med tem pa je prišlo do glasnega medsebojnega prerekanja.

Neuspeh Edenove misije v Rimu

Mussolini odklanja vsako posredovanje v abesinskem sporu — Napovedanega sestanka s Suvichem ni bilo — Italija je samo za radikalno rešitev

Poslednji razgovori

Rim, 26. junija. Agencija Stefani poroča: Britanski minister Eden se je danes dopoldne mudil na britanskem poslanstvu; okoli poldne pa je prišel k italijanskemu podtajniku za zunanje zadeve, ki je njemu na čast priredil kosilo blizu Lido di Roma.

Edenova izjava

Reuter poroča iz Rima: Britanski minister Eden je nocoj izjavil poročevalcem listov: Italijanski ministrski predsednik g. Mussolini in jaz sva se sporazumela glede možnosti nadaljevanja dela za pomirjenje Evrope v skladu z načelom, ki ga poudarjata londonski komunisti od 3. februarja in resolucija, sprejeta v Stresi.

Komunike priznava, da je bilo govora tudi o Abesiniji

O izmenjavi misli med Mussolinijem in Edenom je izšel tale uradni komunikat: Minister Eden je imel danes konferenco s predsednikom vlade. Konferenca je trajala celo uro. Na njej se je vršil razgovor o evropskih

problemih. Konferenca je ugotovila, da je treba nadaljevati politiko, ki se je začela 3. februarja in na sestanku v Stresi. Na sestanku je bilo tudi govora o italijansko-abesinskem sporu in je Eden pri tej priliki dal kratko izjavo, v kateri je obrazložil možnosti ureditve tega spora.

Edenov povratek

Agencija Stefani poroča: Eden je odpotoval danes iz Rima. Na postaji so se od njega poslovili državni podtajnik Suvich in veleposlanika Velike Britanije in Japonske. Eden se vrača preko Pariza v London, kjer bo takoj po svojem prihodu predložil ministrskemu svetu poročilo o svojih napornih razgovorih v Parizu in Rimu. Na povratku se še ustavi v Parizu, kjer bo imel

Anglija ni stavila predlogov

V poučenih krogih trde, da niso z angleške strani predložili italijanski vladi nikakih predlogov o abesinskem vprašanju. Prav tako odločno demantirajo glasove, da bi se bil med Veliko Britanijo in Italijo sklenil kakšen dogovor o abesinskem vprašanju. Potrjujejo pa vesti, da je bil velik del razgovorov vendarle posvečen tudi temu vprašanju.

Samo dve možnosti: mandat ali vojna

V tej zvezi poroča Reuter iz Rima, da se Eden danes vrne v London z mnogo jasnejšim pojmovanjem resnosti, s katero gleda italijanska vlada položaj, nastal zaradi abesinske nevarnosti. Eden zdaj mnogo boljše pojmuje željo Italije po radikalni ureditvi tega vprašanja. V rimskih krogih vlada splošno mišljenje, da sta možni samo dve ureditvi: ali Abesinija pristane na mandat (ali protektorat) ali pa pojde Italija v osvajalno vojno.

Kaj pravi »Times«?

»Times« piše, da se, sodeč po večeršnjih razgovorih o Abesiniji, ni mogla najti primerna ureditev tega problema. List pravi, da je Eden najbrže dal samo nekatere nasvete, toda Mussolini jih je smatral za nesprejemljive. Kljub temu pa je Edenov obisk dal prliko zastopnikom obeh vlad, da se popolnoma odkrito izrečejo o svojih stališčih, tako da so se mnoge nejasne točke razčistile. Zdi se, da so zdaj tudi v Italiji prepričani, da Velika Britanija nima namena odtrgati se od Francije in Italije.

Mussolini je vse odklonil...

Reuter doznava iz Rima, da je Mussolini odklonil vse predloge, ki mu jih je stavil minister Eden glede Abesinije.

Ostra abesinska zavrnitev

London, 26. junija. Iz Addis-Abebe poročajo, da je abesinska vlada na italijanski protest glede sultanata Džimaha izjavila, da je ta sultanat zmerom bil sestavni del abesinskega teritorija in da je zato abesinska vlada mnenja, da to vprašanje ne more biti predmet diplomatske diskusije.

Arbitražna komisija »dela«...

Haag, 26. junija. AA. Uradni komunikat, ki ga je izdala italijansko-abesinska arbitražna komisija, ugotavlja, da je komisija dobila vse dokumente, ki jih je zahtevala od obeh spornih strank in da bo zdaj te dokumente proučila.

Italijanska »misija« v Vzhodni Afriki

London, 26. junija. Reuter poroča iz Rima, da je Mussolini pred Ednovim odhodom iz Rima še enkrat podrobno pojasnil angleškemu ministru, kakšno je stališče Italije v abesinskem vprašanju. Dopisnik smatra, da se Italiji ne more odreči pravica, da ne bi v Abesiniji, ki meji na njene kolonije, opravljala mirotvorno civilizatorično vlogo, tamkaj gradila ceste, mostove in železnice, otvarjala šole in izuševala močvirja.

61. pehotni polk na potu

Cagliari, 26. junija. AA. V Vzhodno Afriko je odplul parnik »Abbazia« z 61. pehotnim polkom in vso njegovo opremo.

Mobilizacija fašistične divizije

Napoli, 26. junija. AA. Mobilizacija fašistične divizije, namenjene v Vzhodno Afriko, je kon-

Neuspelo posredovanje

Tudi Havas poroča iz Rima: Potrjuje se, da italijansko-angleška pogajanja zaradi Abesinije niso uspela. Italija veže z vprašanjem Abesinije vprašanje svojega ugleda in želi direktna pogajanja z Abesinijo glede vseh vprašanj. Zanimivo je tudi, da danes ni bilo napovedanega sestanka med Edenom in državnim podtajnikom Suvichem.

»Izid spora je še negotov«...

Milan, 26. junija. AA. Današnji »Corriera della Sera« piše, da z enim ali dvema razgovoroma ni mogoče doseči nobenih končnih sklepov. Taki bi bili mogoči šele z neprestanim daljšim delom. Na dnevnem redu je bilo v Rimu tudi abesinsko vprašanje. Italijanski narod, pravi list dalje, spremlja z vedrim čelom in popolnim mirom razvoj spora, ki mu je izid še negotov.

Abesinija bo popustila?

London, 26. junija. Posebni poročevalci »News Chronicle« v Addis-Abebi javlja, da je Abesinija pripravljena dovoliti gospodarske koncesije, vendar pod pogojem, da bi bile koncesije res samo gospodarske, ne pa politične. Glede zahteve Italije, naj bi sama dobila vse gospodarske koncesije, je Abesinija opozorila na svojo pogodbo s Francijo, ki ji prepoveduje oddajati pravice v Abesiniji samo eni državi. Vladni krogi pravijo dalje, da Italijani slabo izkoriščajo celo tiste koncesije, ki jih že imajo...

čana. Obvezanci te divizije dobe pred odhodom v Vzhodno Afriko poseben dvomesečni pouk. Mislijo, da bo ta pouk zadostal, ker so v tej fašistični diviziji po večini takšni miličniki, ki so že prej služili v Libiji.

Nemčija streže po Abesiniji?

Rim, 26. junija. AA. Dobro poučeni krogi trde, da se Italiji zato žuri, da bi uresničila svoje aspiracije v Abesiniji, ker računajo s tem, da bo Nemčija v doglednem času zahtevala prekomorske mandate in da bi v tem primeru Italija v Abesiniji lahko prehitela.

Angleški poslanik naj ostane na svojem mestu!

London, 26. junija. Današnji »Daily Express« piše, da je zunanje ministrstvo brzofavno naprosilo britanskega poslanika v Addis-Abebi sira Sydneya Bartona, da odgovori svoj dopust, ki mu je bil že dovoljen.

Tudi Turčija ima svojega zastopnika v Abesiniji

Ankara, 26. junija. AA. Glede na to, da se ji zdi potrebno imeti v sedanjih razmerah stalnega diplomatskega zastopnika v Abesiniji, je turška vlada imenovala turškega konzula v Aleksandriji za odpravnika poslov v Addis-Abebi.

Italijanski demanti

London, 26. junija. Reuter poroča iz Rima, da tamkaj uradno demantirajo vest, da bi bili Italijani v Abesiniji dobili nalog, da zapuste Abesinijo v 10 dneh.

Velike spremembe v italijanski diplomaciji

Rim, 26. junija. Po poročilih tukajšnjega Havasovega dopisnika je pričakovati velikih sprememb v italijanski diplomaciji. Po njegovih informacijah pride dosedanji italijanski poslanik v Moskvi Bernardo Attolico za poslanika v Berlin, berlinski poslanik Vittorio Cerrutti pojde v Pariz, dosedanji italijanski poslanik v Parizu grof di Custozza bo pa zasedel izpraznjeno mesto italijanskega poslanika pri sv. stolici. Poslanik v Madridu Raffaele Guariglia bo imenovan za ravnatelja enega najvažnejših oddelkov v zunanjem ministrstvu, v Madrid bi pa šel Orazio Pedrazi, poslanik na razpoloženju. Naposled bi italijanska vlada po teh Havasovih informacijah odpoklicala iz Londona veleposlanika Dina Grandija, bivšega zunanjega ministra in bi mu poverila važno mesto v prestolnici.

Propagandno ministrstvo tudi v Italiji

Rim, 26. junija. Agencija Stefani poroča: S kraljevskim dekretom se izpremeni državno podtajništvo za tisk in propagando v ministrstvo. Z drugim dekretom je imenovan dosedanji podtajnik za tisk in propagando grof Galeazzo Ciani za ministra za tisk in propagando.

V Parizu postajajo optimisti...

Nove nade v obnovitev »streške fronte«

Pariz, 26. junija. Havas poroča: Vzlic rezerviranosti rimskega komunikeja so listi mnenja, da so rimski razgovori obrodili pozitiven uspeh v smeri pončnanja napestosti med Italijo in Veliko Britanijo.

»Echo de Paris« pravi: Edenov namen je bil pritegniti Italijo na angleško stran v sporu, ki je nastal zaradi angleško-nemškega pomorskega sporazuma in tako kompenzirati posledice francoskega nezadovoljstva. Zastran Abesinije pa misli Eden imeti razgovore bolj v interesu Društva narodov kakor sušanske politike. V ponedeljek je imel francoski poslanik de Chambrun več ko štiriurni razgovor z Mussolinijem; iz tega sodijo, da je italijanska vlada sicer ohranila svoje prejšnje stališče v tej zadevi, vendar pa se ne bo ločila od Francije.

»Petit Parisien« piše: Zdaj se Eden vrne spet v Pariz. Šele sedaj bo moči presoditi, ali se je streška fronta v resnici obnovila in kako se bo dal v bodoče praktično izvesti program 3. februarja in to s trdnostjo, ki ne bi smela obenem izključevati neke prožnosti.

»Oeuvre« je v svojem komentarju oprezen in pravi, da po razgovorih med Edenom in Mussolinijem danes še ni mogoče reči, kako stvari stoji.

Francoski odgovor Nemčiji

Pariz, 26. junija. AA. Predsednik vlade Laval je izročil svetniku nemškega poslanstva in odpravniku poslov francoski odgovor na nemško noto o francosko-ruskem paktu o vzajemni pomoči. Nova francoska nota ponovno poudarja, da v skladu z že danimi obvestili angleški in italijanski vladi ni v francosko-ruskem paktu nikakih momentov, ki bi nasprotovali ločarskemu paktu.

Lavalova izjava

Pariz, 26. junija. AA. Na sestanku ravnatelj pokrajinskih listov je imel predsednik vlade in zunanji minister Laval govor, v katerem se je dotaknil notranjega položaja in poudaril svojo voljo, da se odstranijo vse zlorabe. Omenil je tudi ukrepe, ki jih misli vlada izdati.

Zrtve, ki jih hom zahteval od Francozov, je izjavil Laval, bodo precejšnje. Gledali bomo, da vse storimo, da povzdignemo državo na vseh poljih.

Dalje je predsednik vlade in zunanji minister poudaril, da so njegove simpatije na strani vseh narodov, ki hočejo delati s Francijo za organizacijo miru. Svoj govor je Laval sklenil z besedami: Če postane mogoč sporazum z Berlinom, ne bom pomišljal, da ga sklenem. Braniti hočem le svojo domovino in civilizacijo.

Pred krizo v Bolgariji?

Sofija, 26. junija. AA. Poučeni krogi trde, da je finančni minister Marko Rjaskov, ki se zdaj nahaja na Dunaju, kamor je peljal svojo soprogo k zdravnikom, podal ostavko, še preden je odpotoval iz Sofije.

Madjarska prosi...

Budimpešta, 26. junija. AA. Finančni minister Fabiny odpušče prihodnje dni v London, da se tamkaj pogaja o nekih prejšnjih madžarskih posojilih. Skušal bo doseči znižanje obrestne mere in razne politične olajšave.

Švicarski glasovi o novi vladi

Zeneva, 26. junija. AA. Vsi današnji jutranjiki priobčujejo uvodnike o izpremembi kabineta in navajajo listo Stojadinovićeve vlade. Listi priobčujejo tudi obširne življenjepisne podatke, ki ilustrirajo politični obraz dr. Milana Stojadinovića. Pisci poudarjajo, da je namen Stojadinovićeve vlade normaliziranje notranjih razmer. Posebno podčrtavajo visoko vlogo, ki jo je zadnje dni igral Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle. Predmet posebne pozornosti sta bila obiska dr. Mačka pri Nj. kr. Vis. knezu-naměstniku in pri generalu Živkoviću. Tudi veliko zaupanje, poudarjajo, ki ga dr. Stojadinović uživa pri Nj. kr. Vis. knezu-naměstniku.

Najuglednejši ženevski list »Journal de Genève« pravi med drugim:

Voditelj hrvatske opozicije dr. Maček, duhovni naslednik Stjepana Radića, je poslal pismo kraljevskemu namestništvu, v katerem je izrekel svojo zvestobo dinastiji in načelu teritorialne nedotakljivosti Jugoslavije. Po tem dogodku ni ostalo drugo, kakor da se doseže sprava. Knez-naměstnik Pavle je poklical na oblast dr. Stojadinovića, čigar vlada je zbrala najboljše sile v državi. Novi jugoslovanski premijer je eden izmed najznamenitejših jugoslovanskih finančnikov. V vladi sodeluje tudi opozicija G. Spaho je prevzel prometno ministrstvo. On je voditelj bosanskih Muslimanov, dr. Korošec, voditelj politično-katoliške stranke v Sloveniji, vodi notranje ministrstvo. G. Maček je ostal zunaj kombinacije, vendar jo podpira. Jasno je, da se bodo vršile nove volitve. Iz tega se vidi, da stopa Jugoslavija v smer absolutne pomiritve in konsolidacije. Zavlada je formula vzajemnega sodelovanja. Današnje stanje v Jugoslaviji navdaje z zadovoljstvom vse iskrene prijatelje jugoslovanskega naroda.

»Courrier de Genève« piše danes o rešitvi jugoslovanske vladne krize in pravi, da je stopil na čelo nove vlade bivši finančni minister dr. Stojadinović. List omenja, da smatra dr. Mačkova okolica to rešitev vladne krize v sedanjih okoliščinah za najugodnejšo. Vstop v vlado dr. Korošca in dr. Spaha smatrajo za najvažnejši moment sedanje izpremembe. Na ta način so v vladi zastopani tudi še Slovenci in muslimani. V članku se nadalje pravi, da bo prisotnost dr. Spaha in dr. Korošca jamstvo za to, da se bo upoštevalo gotove opozicijske elemente. List končuje svoj članek z ugotovitvijo, da pomeni sedanja vladna izprememba pač nov korak h končni konsolidaciji Jugoslavije.

V nekaj vrstah

Ognjeni križi na delu.

Pariz, 26. junija. AA. Včeraj so priredili ognjeni križi v zaprtih prostorih shod, na katerem je govoril polkovnik de la Roche. Shoda se je udeležilo okoli 6000 ljudi. Polkovnik de la Roche je napadal francoske parlamentarce in dejal, da bo tudi med njimi prišlo do reda, ko pride čas za to.

Med govorom polkovnika de la Rocha so skušale razne skupine rdeče fronte shod razbiti.

Isti večer se je vršil tudi v Berlemonatu pri Lillu velik shod Ognjenih križev. Tudi tu so levičarji hoteli shod razbiti in je morala intervenirati policija, da ohrani red.

Izmenjave bojnikov.

Berlin, 26. junija. AA. Bivši francoski in nemški bojovniki, ki so se sestali v Stuttgartu, so poslali državnemu kancelarju Hitlerju tole brzojavko:

Francoski in nemški bojovniki, ki so se tu prvič sestali na vabilo dr. Roberta Boscha, vas pozdravljajo kot svojega vojnega tovariša in voditelja nemškega naroda.

Hitler je odgovoril s tole brzojavko:

Zahvalim se bivšim francoskim in nemškim bojovnikom, ki so se sestali v Stuttgartu, za prijateljski pozdrav, ki ga jim najiskrenejše vračam. Upam, da se bo po tem prvem tovariškem sestanku med stariimi bojovniki vršilo še mnogo drugih in da se bo tako mnogo storilo za sporazum med narodi.

Novi volivni zakoni na Poljskem

Varšava, 26. junija. Pat poroča: Na plenarni seji je pri drugem čitanju načrta novih volilnih zakonov poudaril poročevalec Podolski med drugim, da je namen tega načrta doseči podporo vsega naroda v bodočem parlamentu, a to brez posredovanja političnih strank po sistemu glasovanja za kandidate, ne pa za razne liste. Poslanci socialistične in nacionalne stranke so se izrekli zoper načrt bloka vladnih strank. Izjema so bili še poslanci kmetsko-agrarne stranke, ki so pristali na vladni zakonski načrt.

Francoska poslanska zbornica je sklenila čimprej začeti debato o socialističnem predlogu o volilni reformi.

Iz Newyorka poročajo, da je Hopkins, ki je imenovan za upravnika fonda okoli petih milijard dolarjev za zaposlitev nezaposlenih delavcev, imenoval bivšega upravnika NRA Johna sona za upravnika mesta Newyorka, kjer dohiva poldrugi milijon ljudi stalno podporo za nezaposlene. Ta podpora znese na mesec okoli 20 milijonov dolarjev.

Nov incident ob mandžurski meji

London, 26. junija. Reuter poroča iz Hsingkinga v Mandžuriji, da je 500 kitajskih vojakov prestopilo večeraj mejo Saharja severno od Tušikova. Kitajski vojniki so vdrli na mandžurska tla in napadli manjši mandžurski obmejni policijski oddelek. Podrobnosti še niso znane, zdi se, da je mandžurski obmejni policijski oddelek imel pri spopadu precejšnje izgube.

Japonske vojaške oblasti so imele sejo in poslale navodila japonskemu generalu Dojhariju, da energično protestira pri novi vladi šaharske pokrajine.

O naši mladini

Izjava univ. prof. g. M. Osane

Pod kakšnimi pogoji današnja akademska mladina ne bo po kakovosti zaostajala za prejšnjo — V napornem tehničnem poklicu se ženske uspešno udejstvujejo

»Vprašanje, da li je današnja akademska generacija slabša od prejšnjih, vsebuje nedvomno tudi skrito obtožnico, obenem pa vzbuja takoj drugo.

kdo namreč sme današnjo mladino presojati in jo primerjati z ono iz prejšnjih dob, ki je ni več.

Mislím, da velja tudi v tem primeru znani rek: »Die gute, alte Zeit!« A tudi, če že res postavimo trditve, da je današnja akademska mladina slabša od prejšnje, tega gotovo ni kriva sama, marveč okolnosti in prilike, v katerih živi. Naš študent ne mora danes večinoma vsak s trdo borbo za vsakdanji kruh prerivati skozi dijaška leta. Nekoč je sicer res veljalo: »Plenus venter non studet libenter,« a tedaj je študent laže sledil svojim idealom in se ni menil za svojo bodočnost, saj je vedel, da bo po končanih študijah lahko našel svoj kruh.

Danes pa leži na študentu materialna negotovost ko mōra, in ni čuda, če ga končno naredi apatičnega.

Vzrok za vse to moramo iskati torej predvsem v gospodarskih pretresih današnjega sveta. Zato tudi teh nedostatkov ne moremo odpraviti, dokler ne ozdravimo človeštva temeljne bolezni, materialne in duhovne krize. Pa tudi pomanjkanje avtoritete in discipline je eden izmed bistvenih vzrokov slabega napredka.

saj se mladina ne briga za nasvete in izkustva starejših.

Obenem se tudi znižuje nivo srednje šole, kjer nikakor ni na mestu eksperimentiranja z učnimi načrti. Trditve, da ne nudi klasična izobrazba za življenje dovolj realnega znanja, ne drži. Manj zgodovine, politike in več kulturne zgodovine.

Splošna izobrazba posameznika dandanes seveda ne more več biti tako zaokrožena, kakor nekoč.

Zaradi čedalje tanjše specializacije, trpi seveda splošna izobrazba,

ter je odvisno prav za prav le od vsakega poedince, kako široko duhovno obzorje si more ustvariti.

Glede ženske in akademskih poklicev je stvar taka, da postanejo naravno ti zanje bolj in bolj dostopni. Tehničen poklic pa je čestokrat naporen ter zaradi tega za žensko manj primeren.

vendar se ženske, čeprav še bolj redko, tudi v tej stroki že uspešno udejstvujejo, saj so po večini mnogo bolj marljive kakor moški.

Nadprodukcija inteligence je pri nas najbrž samo navidezna.

V mnogih panogah se namreč zaradi prevelike štednje nove moči sploh ne nastavlja. Če bi bilo svetovno gospodarstvo na normalni višini, bi se po mojem mnenju o kaki nadprodukciji inteligentnega naraščanja nikjer ne moglo govoriti.

Potrebe naše univerze same bi bile personalnega in materialnega značaja.

Ako univerza namreč nima na razpolago dovolj sredstev, ne more v vsakem oziru izpolnjevati svojega namena,

da vzgaja duhovno bodočnost naroda.

Splošni izgledi diplomiranih tehnikov zaenkrat niso ravno najboljše. Brez industrije ni danes več mogoče niti primitivna samostojnost.

zato je industrializacija pri nas nujno potrebna.

kar pa se seveda brez tehnične izobrazbe zopet ne da doseči. Sploh je oviranje naravnega svetovnega gospodarskega in trgovskega razvoja s tisočeriimi klavzulami vzrok splošnega zastoja, kakor tudi razmeroma slabe zaposlitve absolventov tehnične fakultete.

Dajte današnji akademski mladini istih življenjskih pogojev, kakor so jih imele prejšnje generacije, pa ne bo v kvaliteti prav nič zaostajala za prejšnjimi.

Vcepiti sedanji mladini nazore, kakor da ni samo sila ideal, marveč da naj poleg sile in samozvesti velja tudi dostojnost, obzirnost in pravičnost, pa doste imeli mladino prejšnjih ali pa še boljših kvalitet!

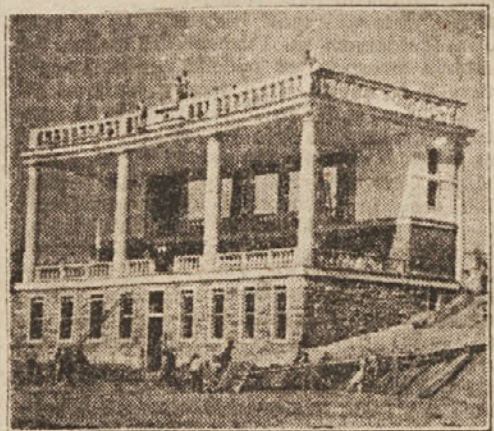
Bližajo se svečani dnevi evharističnega kongresa

Zastopnik poljske vlade

Vlada republike Poljske je odredila, da jo na II. Evharističnem kongresu za Jugoslavijo zastopa njen generalni konzul v Zagrebu gospod Stefan Fiedler-Alberti. Zastopal bo obenem poljskega poslanika v Beogradu.

Prihod papeževnega legata

Kardinal Hlond pride v našo kraljevino preko Maribora. V Gradcu bo kardinal pričakovala posebna delegacija iz Vatikana, ki bo skupno s kardinali in njegovo svito iz Poljske prispela v Maribor 28. t. m. ob 13.38. V Mariboru na kolodvoru bo pozdravil kardinala Hlonda, zastopnika papeža, ban Dravske banovine.

Slavna tribuna na Stadionu, zgrajena po vzoru grškega templja

V Ljubljani pozdravi papeževnega legata predsednik ljubljanske občine. Na peronu bodo pričakovali vlak predsednik ljubljanske občine, duhovščina, divizionar s štabom, podban in drugi visoki državni funkcionarji.

Po govorih obide papežev legat v spremstvu bana in poveljnika divizije častno četo, nato predstavljanje in odhod v škofijo.

Prihod dr. Josipa Srebrniča

Včeraj ob pol desetih dopoldne je prisel na ljubljanski evharistični kongres

predsednik stalnega odbora za evharistične kongrese v Jugoslaviji krški škof dr. Josip Srebrnič. Na glavnem kolodvoru ga je v imenu ljubljanskega kongresnega odbora pozdravil njega podpredsednik g. dr. Matija Lavrenčič, sod. svet. v p. z več člani kongresnega odbora. Prevzvišeni je ob prihodu izrazil najlepše nade za uspeh kongresa.

Ljubljana v kongresnem razpoloženju

Mnogo odličnih in visokih gostov je že Ljubljana sprejemala in z vso gostoljubnostjo je to storila. Zato bi ne bilo nič posebnega, ako pripravljajo tudi evharističnim romarjem ter odličnikom, ki se bodo udeležili evharističnega kongresa, priskrben sprejem. Zato nikdar še ni bilo na delu toliko rok, ki bi krasile in venčale Ljubljano. Nikdar še ni bilo toliko plemenite tekme v delu za čim bolj praznično lice Ljubljane.

Narodne noše pri sprejemu papeževnega legata

Vljudno vabimo vse, ki se morejo udeležiti sprejema papeževnega legata v narodnih nošah, da pridejo v petek 28. junija najkasneje do petih popoldne pred glavni kolodvor in se uvrstijo v špalir nasproti kolodvora.

Prehrana v Delavskem domu

Udeležence Evh. kongresa, zlasti še vodje skupin, opozarjamo, da lahko dobite prehrano vseh treh razredov (A, B in C) tudi v Delavskem domu na Gosposvetski cesti.

Shramba koles na kongresu

Vse, ki dospejo na Evh. kongres na kolesu, opozarjamo, da bo za shrambo koles vse pripravljeno v artiljerijski vojašnici nasproti Stadionu. Kolesarji naj tam oddajo svoja kolesa v shrambo. Kolesa bodo pod varnim nadzorstvom. Vhod v vojašnico je s strani Linhartove ulice odnosno s strani mestne mitnice.

Načelnik dr. dr. Alfred Pichter se je v rani mladosti pričel udejstvovati v sokolskih vrstah v Osijeku in Zagrebu, kjer je telovadil pri Hrvatskem in Srbskem Sokolu. Po prihodu v Zagreb je bil izvoljen v župno načelnništvo, kjer je deloval kot član TO in župni načelnik do izvolitve za saveznega načelnika na letošnji glavni skupščini. — Glej razgovor na 6. strani.

Serenada — Intimni koncert

Ljubljanska Glasbena Matica je v ponedeljek zvečer po vzoru avstrijskih glasbenih mest priredila — bržčas na pobudo mestnega podžupana g. prof. Evgena Jureca na lično prenovljenem dvorišču mestnega magistrata intimen komorni koncert, čigar spored so izvajali gđc. Korenčan Štefanija (sopran), gđc. Smerkolj Vali (ples), g. prof. Jeraj Karel (gosi), g. Sušteršič Vinko (viola), g. Leskovic Bogomir (čelo), g. Korošec Slavko (flavta) in g. Kocjan Rihard (oboja). — Na sporedu večera, ki je bil spretno aranžiran tudi v sceničnem, dekorativnem in svetlobnem pogledu so ljubitelji komorne glasbe brezdvomno zanimali klasične skladbe Mozarta, Beethovna, Schuberta, in Haydna. Premaknili smo se pač daleč nazaj v dobo imenovanih mojstrov, kojih dela še danes vsak glasbenik ceni in obožuje, ker so nesmrtna. Ni še patine na njih, njih svežost še ni obledela, dasi živimo v času takozvane »sodobne glasbe«, ki ni ne za uho, ne za srce in ki si hoče v nekem posebnem izrazu »duhovnosti« utirati pot v areno glasbe. Naj bo kakorkoli — tok časa bo sklepal te račune in jih primerno ocenil. Sam priznam, da mi je smelost v pokretili sodobne generacije simpatična, da nisem starokopitnež, vendar vem, da mi je klasična glasba za oddih. Prav tako za publiko. Tembolj če se izvajalec tako poglobljuje v tedanji stil in vzorno naščudirajo skladbe. Soigra dobro uvežbana, dinamika vseskozi pretehtana, posamezni godbeniki vsak na svojem mestu. Seveda sem se oboistu in flavtistu za njihovo precizno igranje zelo čudil. Naš glasbeni reproduktivni naraščaj očividno raste in ne z malim uspehom.

Gđc. Štefko Korenčanovo sem že povodom njenih nastopov na odru in v radiu ponovno brez pridržka pohvalil. Želim ji srečo na težki in trnjevi umetniški-solistovski poti. Gđc. Vali Smerkoljeva pa se v plesni umetnosti nadvse zadovoljivo uveljavlja. —

Intimni koncert je zbral v sicer majhnem prostoru dovolj poslušalcev, ki so se v večernem hladu s prirčnim odobravanjem zahvaljevali koncertantom za lep-umetniški užitek. Naj bi Glasbena Matica take komorne večere še prirejala. Z. P.

12 predlogov učiteljskega društva za Krško

Pred kratkim se je vršilo zborovanje učiteljskega društva za sred Krško. Sprejete so bile sledeče resolucije:

1. Narodne šole naj bodo ločene od politične uprave in podrejene banovinskim šolskim direkcijam.
2. Šolski zakon naj se prikroji uradniškemu v pogledu disciplinskega postopka.
3. Učiteljska zvanja, ki niso bila vnešena v Uradniški zakon, naj se tja vnesejo, to so učiteljice ženskih ročnih del in veroučiteljice.
4. Učiteljem, ki gredo odslužiti kaderski rok, naj se ta šteje v brezplačen dopust. Istočasno naj se jim zagotovi mesto oziroma takojšnja nastavitve po odsluženju kaderskega roka.
5. Vsa prosta službena mesta naj bodo razpisana, pa tudi ona, ki so zasedena eno ali dve leti po tovariših, učiteljih novincih.
6. Učiteljstvo naj ima predvsem pravico poučevanja na obrtno-nadaljevalnih šolah.
7. Nameščajo naj se v prvi vrsti abiturienti, ki so slabo situirani, zlasti iz učiteljskih družin z velikim številom otrok.
8. Predpisi učiteljskega praktičnega izpita naj se preurede v smislu praktičnih zahtev.
9. Odloki kr. banske uprave v zadevi izplačil tangent krajevnim šolskim odborom naj se v polnem obsegu izvedejo.
10. Ukine naj se odtegljaj davka na stanarino, kjer jo učitelji ne sprejemajo.
11. Tovarišem, ki so bili nastavljeni iz bednostnega fonda, naj se jim ta službena doba šteje v efektivno službo. Isto velja za kontraktualce.
12. Učiteljstvu naj se dovoli ena prosta vožnja po vsej Jugoslaviji in svrhu spoznanja naše domovine.

Za počitnice

najzanimivejše
čtivo

„Glas naroda“

Sporazum za zgradbo Plečnikovega „Hrama Slave“ in žalnega parka v Ljubljani

Ljubljana, 26. junija.

Razmere na opučenem pokopališču pri Svetem Kristofu so bile že take, da so se ljudje upravičeno zgražali, zato jih bo pa tem bolj razveselila vest, da bo v najkrajšem času tudi to pereče vprašanje naše pietete in srčne kulture končno urejeno.

Pokopališče pri Sv. Kristofu je last takomenovanega Pokopališkega sklada, ki so v njem zastopniki škofijskega ordinariata in starih ljubljanskih župnij. Pokopališče bo sedaj prevzela mestna občina v svojo last in ga bo uredila po veličastnih načrtih mojstra Plečnika, ki so javnosti že znani. Tam bo stal krasoten Hram slave, pravi slovenski Pantheon, in tudi žalni park, kamor naj bi prenesli kosti vseh naših zaslužnih mož, da bi počivale v tem svetišču sredi svetega gaja. V Hramu slave bi bile vzdane tudi nagrobne plošče in spomeniki. Realizacija Hrama slave je danes zaradi gospodarske krize seveda nemogoča, pač pa lahko brez večjih stroškov ustvarimo za sedaj samo sveti gaj ali častno pokopališče, kamor bi postavili spomenike in plošče in kamor bi prenesli tudi ostanke naših najznamenitejših mož s sedanjega pokopališča pri Sv. Križu.

Med mestno občino in Pokopališkim skladom so se že dolgo vlekli razgovori zaradi transakcije in končno je bila včeraj popoldne pri Sv. Kristofu tudi komisija, ki je srečno zaključila pogajanja. Za mestno občino so se komisije udeležili podžupan g. prof. Jurec z občinskima svetovalcema g. Urbasom in g. Blagajno, šef gospodarskega urada g. Čehun, direktor mestnega gradbenega urada g. ing. Preloršek z g. ing. Poženelom in g. geom. Černetom, ravnatelj mestnega vrtnarstva g. Lap in g. Slanovec za kulturnih odsek, za Pokopališki sklad pa predsednik stolni župnik in kanonik g. dr. Klinar z župniki gg. Janežom Barletom, Finčgarjem in Petričem ter upravnikom pokopališča g. Legutom. Dogovorjeno je bilo, da odstopi Pokopališki sklad okrog 33.000 kvadr. metrov zemljišča opučenega pokopališča pri Sv. Kristofu mestni občini v zameno za 6000 kvadr. metrov občinskega zemljišča za artiljerijsko vojašnico, ki je bilo namenjeno za mestno ubožnico. Za to jubilejno mestno ubožnico je bil položen že tudi temeljni kamen, sedaj ima pa mestna občina namen, da bo zidala ta zavod v gromozni jami za šolo, ki sedaj čaka svoje dozidave. Zastopniki mestne občine so tudi radi pristali na pogoju, da mestna občina na nekdanjem pokopališču ne bo gradila profanih stavb, kakor n. pr. skladišče ali hlevov, prav tako pa tudi ne trgovskih ali stanovanjskih hiš, niti šol ali drugih zavodov, temveč samo pietetne stavbe, kakor Hram slave in podobno. Kakor se še spominjamo, so pa v Plečnikovem načrtu za povečavo cerkve sv. Kristofa z dozidavo sedanje župne cerkve sv. Cirila in Metod ob Tyrševi cesti tudi poslopja za stanovanjske namene. Ker je glede omenjenega projekta med mestno občino in pokopališkim skladom bilo že prej vse dogovorjeno, pri sedanjih pogajanjih seveda ta del pokopališča ni več prišel v poštev, kakor tudi ne oni del, ki je potreben za ceste.

Glede spomenikov bo odločala in jih bo izbrala posebna komisija, ki bodo v njej zastopniki Pokopališkega sklada in mestne občine, arbiter bo pa mojster Plečnik. Ta komisija bo izbrala one spomenike, ki so vredni zaščite z umetnostno-zgodovinskega ali zgodovinskega stališča, da jih pozneje vzdajo v Hram slave ali pa postavijo na častno pokopališče v žalnem gaju. Prav tako bo ta komisija tudi določila, katere zaslužne osebe preneso s pokopališča pri Sv. Križu in event. tudi z drugih pokopališč ali pa iz tujine.

O vseh predlogih in sklepih včerajšnje komisije bo seveda sklepal še mestni svet, nato bo pa mestna vrtnarija z brezposelnimi takoj pričela z urejanjem opučenega pokopališča pri Sv. Kristofu in ga po Plečnikovih načrtih izpremenila v resnoben žalni park.

Katalonske sanje

Katalonci sentimentalno časte mučenike svoje svobode. Oboževanje duhovnih borcev katalonske ideje proslavljajo mnogi spomeniki, a poveljevanje onih, ki so se nekdaj borili za neodvisnost in so padli v tem boju, obvlada vse demonstracije. Z uporniki 6. oktobra so vojna sodišča postopala primeroma milo. Kjer je bilo treba obsoditi na smrt, je madridska vlada izrekla pomilostitev. Pri tem je pač upoštevala nasvet, da nikakor ne kaže Kataloncem ustvarjati novih mučnikov.

Hrepenenje po samostojnosti živi podzavestno v najtajnejših globinah vsakega Katalonca. Prvotno je pospeševalo to občutje samo romantično literarno gibanje. Pred nekaj desetletji pa je zadobilo politično smer. Napake centralne oblasti so misel katalonske svobode samo pospeševale. Ko je Španija v nesrečni vojni z Združenimi državami Severne Amerike izgubila svojo zadnjo prekomorsko posest, je v Kataloniji silovito naraslo nezadovoljstvo z madridsko vlado. Katalonci so namreč svarili pred vojno z Združenimi državami. Jeli so se sami bolj in bolj čutili kot španska kolonija. Španske davčne in druge uradnike so smatrali za svoje izkoriščevalce. V njih se je utrdilo prepričanje, da morajo s svojo delavnostjo in marljivostjo kriti primanjkljaj vsega zavoženega španskega gospodarstva.

Od republike so si Katalonci nadejali svobode. Upanje je posebno živo zaplamljelo, ko je septembra leta 1932. Azana podpisal Kataloniji statut o avtonomiji. Ni pa trajalo dolgo, ko so se že pojavili dvomi glede resne volje centralne vlade. Izza trenutka, ko bi bilo podpisani statut treba oživitviti v resničnost, so se namreč pojavljale vsake hip nove ovire, ki so Katalonce spravile v slabo voljo. Po padcu Azane je politični razvoj krenil v reakcionarno smer in v razmerju med Katalonci in centralno vlado so se pojavile nove napetosti. Separatisti so se že veselili zmage. Njihova setev je vzka-

lila in 4. oktobra zvečer, ko je katoliška ljudska akcija oficijelno vstopila v madridsko vlado, so Katalonci končno sklenili, popolnoma prekiniti vsak stik s špansko republiko. Strah, da bi sicer bilo enkrat za vselej konec katalonske samostojnosti, je rodil revolucijo 6. oktobra.

Neuspeh revolucije ni Kataloncem v ničemer izpremenil. Daši so ti dogodki že daleč, jih vendar ljudje občutijo, kakor da so se šele pravkar zgodili. Zato tudi vedno upajo, da jim mora bližnja bodočnost prinesiti odrešenje. V resnici nastajajo na katalonskih tleh nacionalna združenja, ki nočejo niti idejno, niti taktično imeti nobenega stika z veliko španskimi ideali. »Mi nismo Španci, ampak Katalonci«, pravijo člani teh združenj. Po njihovem mnenju se ni prišel čas, da bi se popolnoma ločili od Španije. Na nastop z oboroženo silo trenutno niti ne mislijo. Pravijo pa, da dela zanje čas in da živi fašistična ideja v njihovih vrstah. Po njih zatrevanju spada narodnostno h Kataloniji vsa Valencija, del Aragone, Balearski otoki in vse Pirenejsko pogorje. Po tej zamisli bi bodoča velika Katalonija šlela 4 milijone prebivalcev. Torej več nego današnja Irska, ki jo smatrajo Katalonci za svoj vzor.

Take imperialistične sanje ne strašijo v Kataloniji samo po mladih glavah, ampak se jim z vso resnobo vdaja tudi mnogo zrelih ljudi. Vsekakor pa sedanjost ne daje mnogo upanja, da bi katalonske sanje postale resnične.

Zanimivo društvo — v Berlinu

Zveni prav za prav čudno, vendar je res, da obstoje na svetu tudi društva proti podkupovanju. Tolažimo se torej lahko, da »bakšiš« ni balkanska specialiteta, ampak tako rekoč mednarodna »odlika« naših dni.

V Berlinu obstoja Društvo za pobijanje podkupovanja že 25 let. Razpoloženja za bakšiš ni

Hitler med ranjenci katastrofe v Reinsdorfu

torej obudila šele vojna in poveljne razmere, ampak je moralo biti na vsak način že davno prej močno razvito. Berlinsko društvo je namreč te dni imelo svoj 25. občni zbor. Gospodje so se lepo vsedli in povedali, da je nekdaj bila podkupnina v Nemčiji močno razvita, odkar pa obstoja »tretje cesarstvo«, se razmere naglo boljšajo. Vzlje temu so bila poročila posameznih poročevalcev še vedno »zanimiva« in potrjujejo, da se društvu ni posrečilo odstraniti vseh »sed-nih« navad in da tudi v Nemčiji še vedno pridno »mažejo« v vseh takih primerih kakor menda povsod na svetu. Posebej so poročevalci navajali značilne primere pri raznih dobavah, likvidacijah itd.

Lahko bi bil na tem obnem zboru kdorkoli z juga, pa bi se menda počutil kakor doma. Sicer pa pri nas podkupninska korupcija niti ni preveč razvita, ker se nismo čutili potrebe, ustanoviti društva proti podkupovanju.

Sveže sadje — zdravi zobje

Bolezni zob so v mnogih primerih znak napačne prehrane, zlo, ki utegne skrivaj in ne da bi prizadeti kaj slutiti, roditi še vse hujše posledice. Sprito tega je treba zlasti skrbno paziti na to, da organizmu o pravem času dovajamo zadostno količino vitaminov.

Obilo vitaminov vsebuje sveže sadje. Širšim krogom je še vse premalo znano, koliko se pri kuhanju sadja porazgubi mineralnih soli in uniči vitaminov.

Bolezenske spremembe, ki se zaradi napačne prehrane vidno najprej pojavijo na zobeh, nastopajo pozneje tudi na drugih telesnih organih. Tako so zdravniška raziskavanja dognala, da so revmatična obolenja čisto v zvezi z bolnimi zobmi. Klice in bolezenski strupi so namreč z bolnih zob prodrli v notranjost telesa. Sprito tega je važno posebno za otroke, da si z obilnim uživanjem svežega sadja ohranijo zdrave

zobe. V zvezi s tem je zanimivo dejstvo, da se je v nekem otroškem zavetišču v Ameriki posrečilo popolnoma izločiti obolenja zob in dlesni na čisto preprosti način. Vsak otrok je namreč vse leto dobival po pol litra svežega oranžnega soka na dan. To je pač najbolj zgovoren dokaz, kako koristno in potrebno je uživanje svežega sadja.

Novo sredstvo proti krvavitvi

V zdravniškem društvu na Dunaju je nedavno poročal Solé o nad vse zanimivem novem odkritju. Imenovanemu zdravniku se je namreč posrečilo ustaviti kri pri najhujši hemofiliji — materinim mlekom. Odkritje je seveda vzbudilo nenavadno zanimanje med strokovnjaki in laiki. Kirurški oddelki klinike v Krakovu je praktično preskusil navedbe Soléja. Uporabil ni navedenega sredstva samo pri hemofiliji, ampak tudi pri krvavitvah med operacijami. Pri tem se je izkazalo, da materino mleko kot sredstvo za ustavlitev krvi deluje res neprimerno hitreje in zanesljiveje nego vsa doslej znana sredstva. Uporabno pa ni za to le človeško mleko, ampak tudi mleko raznih živali, v prvi vrsti ovčje, kravje in kozje, najmanj pa kobilje. Seveda je tudi tu pri pacientih opažati individualne razlike, vendar sredstvo ni nikjer odkrlo.

Natančne kemične analize dokazujejo, da je mlečni cytozym najuspešnejša sestavina tega zdravilnega sredstva. Kirurgiji odpira novo odkritje zopet neslutene možnosti nadaljnjega razvoja. Zanimivo pri tem je dejstvo, da je prišlo do važnega odkritja zgolj po naključju. Košček vate je bil slučajno namočen z materinim mlekom in je prišel v dotik s krvavečo rano. V nekaj sekundah je rana nehala krvaveti.

Gotovo ne boste pozabili poravnati naročnine!

Zabavna tekma preko svojevrstnih ovir

V Angliji so priredili kaj zanimivo tekmo, pri kateri so udeležence bile primorane iz napolnjenih posod popiti požirek vode. — Pri nas bi bila tekma gotovo še interesantnejša, če bi se je udeleževali naši zvesti četrtinkarji — seveda bi vedra ne smela biti napolnjena z — vodo

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Tedaj mu je povedal nekdo, ki se mu je smilil, ko ga je videl, da se ubija s košarami branjeveke, češ, da ima znanega advokatskega solicitorja in da bi v tej pisarni sprejeli delovno moč, ki ne bi imela prevelikih zahtev. In Letz, ki se je bil pred Bernardom tako zgražal proti domnevi, da bi mogel kdaj pasti na nivo čečkača, se je zdaj odločil, da se bo poganjal za to službo. Še isto popoldne je odšel tja in je v svoje presenečenje tudi takoj dobil službo. Celo rekli so mu, naj službo precej nastopi ter se izvežba v svoji nalogi, ki bo baje zelo lahka.

3.

Toda tako so si to predstavljali samo oni. Letzu se je zdela služba v registraturi, kamor so ga pri-delili, nekaj tako kompliciranega, kakor moderna strojna tovarna. Novinca njegovega polka, ko je prišel v strelne järke, ni bolj preplašila njih dozdevna kompliciranost, kot njega ti nešteti predali iz kartona z malimi in velikimi črkami ter rimskimi in arabskimi številkami. Ko se je tam, ne vede, kaj bi, sukal pol ure, so mu rekli, da ga šef želi spoznati.

Ko je Časlavský sprejemal majorja Letza v službo po priporočilu solicitorja, je delal to iz nekega trenutnega skrivnega nagona. Ko so mu povedali, da je to star mož, je že hotel reči: ne. Potem pa je solicitor nekaj propovedoval, kar je odločilo, da je rekel: da. »Ta človek je bivši častnik, baje celo major.« — »Dobro,« je rekel nato Časlavský, »sprejemam ga na poskušnjo. Dajte ga v registraturo in mu recite, da

naj takoj nastopi. Ko se nekoliko razgleda, ga pošljite takole čez pol ure k meni.«

To, kar je imel v mislih, je bilo nekaj čisto nedoločnega, temnega. Bilo je tako otročje, misliti, da bi ravno ta človek mogel vedeti kaj o njegovem sinu... Koliko častnikov je bilo v armadi! Zakaj naj bi bil Ludovik služil ravno pod njim? Sicer pa — Letz! Tega imena ni bilo v pismih. Pa vendar ga je nekaj sililo, da bi poskusil. Ko je prišel Letz k njemu, si ga je radovedno ogledal. Napravil je nanj slab vtis. Nekateri ljudje so na zunaj tako odurni, da je čudno, kako morejo živeti. Toda morda je samo onemogel, je pomislil ter ga vprašal, kako mu delo ugaja. Letz je zamomljaj, češ, da upa, da bo zadovoljen. Tu je zagledal kabinetno fotografijo v okvirju na mizi Časlavskega. In prav to je bilo, kar je Časlavskega zanimalo. »To je moj sin,« je pripomnil. »Prav za prav bi moral reči — to je bil moj sin. Morda vas bo to zanimalo kot bivšega častnika. Ni se vrnil iz vojne.«

Pozorno je pogledal Letzov izraz. Toda Letz ni storil nič drugega, kot da mu je kislo izrazil sožalje. Najmanjša izprememba na njegovem obrazu ni kazala, da bi bil mladeniča poznal. Časlavský je bil mnogo bolj zlovoljen, kot je bilo umestno. Šele zdaj je uvidel, da je res sprejel tega bržkone skozin-skoz nesposobnega starega moža samo zato, ker si je obetal od tega nekaj za svoje raziskovanje. Ko je bil Letz že pri vratih, je storil Časlavský še poslednji poskus. »Moj sin,« je rekel, »je umrl v vojni nekoliko neobičajne smrti.«

Letz se je počasi obračal, prav počasi, da bi dal med tem svojemu nejevoljnemu obličju nekoliko sočutnega izraza. In zdaj je stal ter vlijudno čakal, kaj mu bo šef še rekel. »Moj sin,« je pravil Časlavský obočljivo, kakor da se sramuje izgovoriti te besede, »je sam položil roko nase. Tako so mi pisali.«

Letz je molčal. Dolgočasilo ga je to in spravljalo

v zadrego. Morda se izmuzne, ako bo taktčno molčal. Toda ko je videl, da ga šef ne odpušča in da nekaj od njega pričakuje, je rekel, kakor mu je prišlo na jezik: »Samomori niso bili v vojni nič redkega. Nekateri živci...«

Časlavský pa je prekinil. Ni mu bilo do njegovega predavanja o živcih vojakov na bojišču. Slišal jih je že mnogo, sicer pa si ni znal tega nihče tako dobro predstavljati kakor on. Toda zagonetk, ki so bile v tem, mu ni mogel pojasniti niti najboljši teoretik. Pričakoval je, da si bo tale mož po njegovih besedah pozorneje ogledal sliko in vzkliknil: »Tako se mi zdi, da je v mojem polku izvršil samomor neki mladenič, ki je bil temu mladeniču na sliki nekoliko podoben.« »Da, samomori res niso bili posebno redek pojav,« je rekel in sarkastično dodal: »Morda ne popolnoma brez krivde vas, gospodov častnikov.«

To je bila prva med številnimi vlijudnimi krutostmi, ki jih je odslej dajal čutiti Letzu. Kajti ko je izgubil zanj ceno, ki jo je v njem iskal, je gledal nanj trezno kakor delodajalec. Videl je tudi že spočetka, da se to ne bo dobro izteklo. Stari mož ni bil za nobeno rabo. Bil je strašno nezmožen. Morda bi bil dober za predsobo, da bi pravil strankam »izvolite čakalnico« ali pa »gospod doktor pride šele popoldne,« toda to mesto je bilo že zasedeno.

Naročajte „Glas naroda“!